

Nr 12.

Av herr **Undén**, om förändring av protokoll vid sammanträde, som enligt § 56 riksdagsordningen hålles inom lyckta dörrar.

Enligt ordningsstadga för riksdagens första kammare § 14 må vid sammanträde, som enligt § 56 riksdagsordningen hålles inom lyckta dörrar, anteckning till protokollet av förekommande yttranden ej äga rum. En likalydande bestämmelse finnes i ordningsstadgan för andra kammaren. På grund av denna föreskrift förvaras alltså ingen uppteckning av vad vid sådana sammanträden förekommit. Visserligen torde det muntliga meddelande, som enligt anförda paragraf i RO framföres av en statsrådsledamot, alltid vara skriftligen avfattat. Men den följande diskussionen varken stenograferas eller refereras genom riksdagens försorg.

Det har satts i fråga huruvida den citerade föreskriften står i god överensstämmelse med § 52 RO. Däri stadgas att vid kammares sammanträde varje dess ledamot äger rätt att till protokollet fritt tala och utlåta sig i alla frågor, som under överläggning komma. Vidare heter det kategoriskt: »Ej må någon vara berättigad att tala utom protokollet.» Denna grundlagsfråga må dock här lämnas åsido. Ett faktum är att båda kamrarna i sina ordningsstadgor infört ovannämnda förbud mot uppteckning av hållna anföranden.

Sakligt sett lämnar föreskriften rum för allvarliga invändningar. Sammanträden inom lyckta dörrar äro vanligen av den vikt att protokoll däröver böra bevaras till eftervärlden. Sådana sammanträden äro avsedda ej blott såsom en form för riksdagens informering utan också såsom en utväg för regeringen att erfara riksdagsrepresentanternas uppfattning i de frågor, som äro föremål för meddelandet till riksdagen. Det kan därför vara av omedelbart intresse för regeringen att i protokollet erhålla en exakt uppteckning av hållna yttranden och av instämmanden i avgivna förklaringar. En närmare utveckling av dessa synpunkter är helt visst överflödig. Icke minst de senaste årens erfarenheter torde ha föranlett en utbredd uppfattning inom riksdagen att nuvarande ordning är ohållbar.

Vissa tekniska frågor angående förfarandet med de protokoll, som föras vid hemliga sammanträden, kräva ett särskilt övervägande.

Redan för närvarande stadgas i lagen om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar m. m. § 2 att riksdagens kamrars protokoll vid sammanträde inom lyckta dörrar enligt § 56 RO ej må utan Konungens och kammarens tillstånd utlämnas tidigare än 50 år efter protokollets da-

tum. Här är sålunda föreskrivet att vederbörande kammare själv skall pröva frågan om ett offentliggörande före den fastställda sekretessperiodens utgång.

Någon tryckning av dessa protokoll synes icke vara erforderlig. Däremot torde föreskrift böra givas om överlämnande av en utskrift till Kungl. Maj:t, vilket exemplar lämpligen kan förvaras i justitiedepartementet. Det kan vidare ifrågasättas att en avskrift av protokollet överlämnas till förvaring i riksarkivet. Minst ett exemplar bör förvaras för riksdagens räkning på sätt som förslagsvis må bestämmas av talmannen i vederbörande kammare.

Ehuru för närvarande bestämmelser i ämnet äro upptagna i kamrarnas ordningsstadgar, synes det lämpligare att gemensam föreskrift för bägge kamrarna införas i reglementariska föreskrifter för riksdagen. Ett nytt tredje moment i 12 § av dessa föreskrifter skulle vara den naturliga platsen för de tilläggsbestämmelser som erfordras.

Då spörsmål rörande ordningsstadgorna skola behandlas av något vederbörande kammares enskilda utskott, men reglementariska föreskrifter för riksdagen höra under konstitutionsutskottets prövning, uppdelas de yrkanden, som påkallas av ovan angivna förslag, på tvenne motioner.

Under hänvisning till vad ovan anförts hemställes,

att konstitutionsutskottet ville upptaga till övervägande frågan om införande i reglementariska föreskrifter för riksdagen av bestämmelser om protokolls förande vid kamrarnas sammanträden inom lyckta dörrar enligt § 56 riksdagsordningen samt för riksdagen framlägga förslag i ämnet.

Stockholm den 14 januari 1942.

Östen Undén.